

EDUSKUNNAN VASTAUS 9/2007 vp

Hallituksen esitys laeiksi jätelain ja rikoslain 48 luvun 1 §:n muuttamisesta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laeiksi jätelain ja rikoslain 48 luvun 1 §:n muuttamisesta (HE 30/2007 vp).

Valiokuntakäsittely

Ympäristövaliokunta on antanut asiasta mietinnön (YmVM 2/2007 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki jätelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 3 päivänä joulukuuta 1993 annetun jätelain (1072/1993) 40 §:n 3 momentti,
muutetaan 3 §:n 1 momentin 11 ja 12 kohta, 36 §:n 2 momentti, 39 §:n 1 momentti, 45 ja 60 § sekä 74 §:n johdantokappale ja 9 kohta,
sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 1 momentin 12 kohta laissa 1015/1996, 36 §:n 2 momentti ja 45 § laissa 63/1995 ja 60 § laissa 452/2004, sekä
lisätään 3 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi mainitussa laissa 1015/1996, uusi 13 kohta, lakiin siitä lailla 91/2000 kumotun 46—48 §:n tilalle uusi 46—48 § ja lakiin uusi 48 a—48 c § seuraavasti:

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

11) *käsittelyllä* toimintaa, jonka tarkoituksena on jätteen vaarattomaksi tekeminen tai lopullinen sijoittaminen;

12) *valvontaviranomaisella* alueellista ympäristökeskusta ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaista sekä muutakin viranomaista siltä osin

kuin sille on annettu tässä laissa tai sen nojalla säädettyjä tai määrättyjä valvontatehtäviä;

13) *jätteen kansainvälisellä siirrolla* jätteen siirrosta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1013/2006, jäljempänä *jätteesiirtoasetus*, mukaista jätteen siirtoa Suomesta toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon ja Euroopan unionin jäsenvaltiosta Suomeen, jätteen vientiä Suomesta Euroopan unioniin kuulumattomaan maahan ja tuontia Euroopan unioniin kuulumattomasta maasta Suomeen joko suoraan tai unionin toisen jäsenval-

tion kautta sekä jätteen siirtoa Euroopan unioniin kuulumattomasta maasta toiseen Euroopan unioniin kuulumattomaan maahan Suomen alueen kautta.

36 §

Valtakunnalliset viranomaiset

Suomen ympäristökeskus on jätteensiirtoasetuksessa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen ja yhteyshenkilö. Suomen ympäristökeskus valvoo jätteen kansainvälisiä siirtoja koskevien säännösten noudattamista ja vastaa tarvittavasta yhteistyöstä muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa jätteen kansainvälisen siirron valvon-
nassa.

39 §

Muut viranomaiset

Jätteen kansainvälistä siirtoa sekä 5 §:n 1 momentissa tarkoitetun tuotteen maahantuontia ja maastavienttiä koskevien tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista valvoo myös tullilaitos. Jätteen kansainvälistä siirtoa tullilaitos valvoo toimialallaan yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen kanssa. Tullin on tarvittaessa pysäytettävä siirto, joka ei täytä jätteensiirtoasetuksen tai tämän lain vaatimuksia ja ilmoitettava asiasta Suomen ympäristökeskukselle, joka päättää jatkotoimista ilman viivytystä.

45 §

Jätteen siirto

Jätteen siirrosta ja siirron hyväksymisestä on voimassa, mitä jätteensiirtoasetuksessa sekä tässä laissa ja sen nojalla säädetään. Yksinomaan Suomen alueella tapahtuvasta jätteen siirrosta on kuitenkin voimassa, mitä siitä tässä laissa ja sen nojalla laissa säädetään.

46 §

Jätteen siirto käsiteltäväksi toiseen maahan

Sen lisäksi, mitä 45 §:ssä säädetään, jätteen saa siirtää Suomesta toiseen maahan vain, jos:

1) Suomessa ei ole teknisiä tai taloudellisia edellytyksiä taikka tarvittavia käsittelylaitoksia tai -paikkoja jätteen käsittelemiseksi hyväksyttävällä tavalla;

2) jäte käsitellään siellä ympäristönsuojelun kannalta olennaisesti paremmin kuin Suomessa;

3) jäte käsitellään siellä tavalla, joka olisi ympäristönsuojelun kannalta hyväksyttävä Suomessa ja joka on kustannuksiltaan olennaisesti edullisempi kuin käsittely Suomessa; tai

4) siirto tehdään uuden käsittelymenetelmän kokeilemiseksi tai kyseessä on muuta koetointia varten tarpeellisen jäte-erän siirto.

47 §

Jätteen siirto käsiteltäväksi Suomeen

Sen lisäksi, mitä 45 §:ssä säädetään, jätteen saa siirtää Suomeen käsiteltäväksi vain, jos:

1) Suomessa syntyvien jätteiden käsittely ei tämän vuoksi esty eikä viivästy;

2) jäte käsitellään ilman kohtuutonta viivästy-
tystä viimeistään vuoden kuluttua siirrosta; ja

3) jäte käsitellään käsittelylaitoksessa tai -paikassa lupaehtojen ja toiminnalle muutoin asetettujen vaatimusten mukaisesti.

Jätettä ei kuitenkaan saa siirtää Suomeen käsiteltäväksi, jos tarkoituksena on:

1) jätteen sijoittaminen maahan, maan päälle tai erityisesti suunnitellulle kaatopaikalle;

2) jätteen polttaminen muussa kuin ongelmajätteen polttoon erikoistuneessa laitoksessa;

3) jätteen biologinen tai fysikaalis-kemiallinen käsittely, jos tällaisessa käsittelyssä syntyvän jätteen jatkokäsittely vaikeuttaa Suomessa syntyvien jätteiden käsittelyä; tai

4) jätteen maaperäkäsittely, syväinjektointi, allastus, vesistöön tai mereen päästäminen, merellä polttaminen tai pysyvä varastointi.

48 §

Jätteen siirron kieltäminen aiemman laittoman siirron vuoksi

Suomen ympäristökeskus voi jätteensiirtoasetuksen mukaisesti kieltää jätteen kansainvälisen siirron, jos ilmoituksen tekijän tai jätteen vastaanottajan on aiemmin lainvoimaisella tuomiolla tai päätöksellä todettu syyllistyneen tahalliseen tai törkeästä huolimattomuudesta tehtyyn laittomaan siirtoon tai muuhun ympäristönsuojelluksista syistä laittomaan toimintaan.

48 a §

Jätteen siirto raja-alueella

Jätteen kansainväliseen siirtoon Suomen raja-alueilla sovelletaan, mitä siitä on jätteensiirtoasetuksen 30 artiklassa tarkoitettulla tavalla sovittu Suomen ja toisen Euroopan unionin jäsenvaltion tai Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion kesken.

48 b §

Jätteensiirtoasetuksen vientikiellon soveltaminen poikkeustapauksessa

Suomen ympäristökeskus voi jätteensiirtoasetuksen mukaisesti päättää:

1) että jätteensiirtoasetuksen 36 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu vientikielto ei poikkeustapauksessa koske tiettyä jätteensiirtoasetuksen liitteessä V tarkoitettua jätettä, jos ilmoituksen tekijä luotettavasti osoittaa, ettei kyseisellä jätteellä ole yhtään jätteensiirtoasetuksen 36 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua ominaisuutta; sekä

2) että jäte poikkeustapauksessa voidaan luokitella vaaralliseksi jätteeksi ja sen vuoksi soveltaa jätteensiirtoasetuksen 36 artiklan 1 kohdan mukaista vientikieltoa, vaikka jätettä ei mainita jätteensiirtoasetuksen liitteessä V tai se mainitaan sanotun liitteen 1 osan B luettelossa, jos kyseisellä jätteellä on jokin jätteensiirtoasetuksen 36 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu ominaisuus.

Suomen ympäristökeskuksen on ennen 1 momentissa tarkoitettua päätöksen tekemistä ilmoi-

tettava asiasta vastaanottomaan toimivaltaiselle viranomaiselle. Suomen ympäristökeskuksen on myös kunkin kalenterivuoden loppuun mennessä ilmoitettava tällaisesta päätöksestä ympäristöministeriölle ja Euroopan yhteisöjen komissiolle.

48 c §

Jätteensiirtoasetuksen 18 artiklan mukaisen jätteen kansainvälinen siirto

Suomen ympäristökeskuksella on oikeus pyynnöstä saada jätteen kansainvälisestä siirrosta vastaavalta tai jätteen kuljettajalta jätteensiirtoasetuksen liitteessä VII tarkoitettut tiedot jätteensiirtoasetuksen 18 artiklassa tarkoitetuista jätteistä, jos se on tarpeen tarkastuksia ja täytäntöönpanoa varten.

60 §

Jäterikkomus

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta

1) rikkoo 5 §:n 1 momentin 1, 3 tai 4 kohdassa, 6 §:n 6 tai 8 kohdassa, 7 §:n 4 momentissa, 17 §:n 1 momentissa, 18 c §:n 4 momentin 2 kohdassa, 18 g §:n 4 momentissa taikka 18 n, 19, 50, 57 tai 73 a §:ssä tarkoitettua kieltoa taikka mainittujen säännösten nojalla annettua kieltoa tai määräystä,

2) laiminlyö 7—9, 12 tai 14 §:ssä, 15 §:n 1 momentissa, 18 c—18 m §:ssä taikka 51 §:n 3 tai 4 momentissa tarkoitettua velvollisuuden taikka

3) tuo maahan, vie maasta tai siirtää Suomen alueen kautta jätettä tämän lain tai sen nojalla annetun säännöksen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen tai jätteensiirtoasetuksen vastaisesti,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *jäterikkomuksesta* sakkoon.

Jäterikkomuksesta tuomitaan niin ikään se, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo 13 §:n 1 momentin nojalla annettua mää-

räystä tai laiminlyö 11 §:ssä, 20 §:n 1 tai 2 momentissa taikka 21, 49 tai 50 b §:ssä tarkoitetun velvollisuuden.

74 §

Tarkemmat säännökset

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää:

9) toiminnan ilmoittamisesta jätetiedostoon annettujen säännösten soveltamisesta sekä jätetiedostosta;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Jätteen siirtoon, jonka Suomen ympäristökeskus on hyväksynyt tai josta sille on ilmoitettu ennen tämän lain voimaantuloa ja josta vastaanottomaan toimivaltainen viranomainen on antanut vastaanottovahvistuksen, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain toimeenpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Laki

rikoslain 48 luvun 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 48 luvun 1 §, sellaisena kuin se on laeissa 154/1999, 138/2006 ja 629/2007, seuraavasti:

1 §

Ympäristön turmeleminen

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

1) saattaa, päästää tai jättää ympäristöön esiin, ainetta, säteilyä tai muuta sellaista lain tai sen nojalla annetun säännöksen taikka yleisen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen vastaisesti taikka ilman laissa edellytettyä lupaa tai lupaehtojen vastaisesti,

2) valmistaa, luovuttaa, kuljettaa, käyttää, käsittelee tai säilyttää ainetta, valmistetta, tuotetta tai esinettä taikka käyttää laitetta kemikaalilain, REACH-asetuksen taikka näiden tai ympäristönsuojelulain (86/2000) nojalla annetun säännöksen vastaisesti taikka otsonikerrosta heikentävistä aineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2037/2000, tietyistä fluoratuista kasvihuonekaasuista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 842/2006 tai pysyvistä orgaanisista yhdisteistä sekä direktiivin 79/117/ETY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 850/2004 vastaisesti taikka jätelain (1072/1993) 60 §:n 1 momentissa mainitun säännöksen, jätelain nojalla annetun säännöksen, yksittäistapausta koskevan määräyksen tai kiellon vastaisesti taikka laiminlyö jätelain mukaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuutensa tai

3) tuo maahan, vie maasta tai siirtää Suomen alueen kautta jätettä jätelain tai sen nojalla annetun säännöksen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen tai jätteiden siirrosta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY)

N:o 1013/2006 vastaisesti taikka tuo maahan tai vie maasta ainetta, valmistetta tai tuotetta vastoin ympäristönsuojelulain nojalla annettua asetusta taikka vastoin otsonikerrosta heikentävistä aineista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 2037/2000, tietyistä fluoratuista kasvihuonekaasuista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 842/2006, vaarallisten kemikaalien viennistä ja tuonnista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 304/2003 tai pysyvistä orgaanisista yhdisteistä sekä direktiivin 79/117/ETY muuttamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 850/2004 taikka vie maasta muuntogeenisiä organismeja, niitä sisältäviä elintarvikkeita tai rehuja vastoin muuntogeenisten organismien valtioiden rajat ylittävistä siirroista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1946/2003

siten, että teko on omiaan aiheuttamaan ympäristön pilaantumista, muuta vastaavaa ympä-

ristön haitallista muuttumista tai roskaantumista taikka vaaraa terveydelle, on tuomittava *ympäristön turmelemisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Edellä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun tahallisen rikoksen yritys on rangaistava.

Ympäristön turmelemisesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta ryhtyy muuten kuin 1 momentissa tarkoitetulla tavalla muuttamaan ympäristöä vastoin maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999), vesilain (264/1961) tai maa-aineslain (555/1981) säännöksiä tai Saimaan ja Vuoksen juoksutussääntöä taikka näiden nojalla annettuja säännöksiä, yleisiä tai yksittäistapausta koskevia määräyksiä taikka kaavaa tai lupaa siten, että teko on omiaan aiheuttamaan vakavuudeltaan ympäristön pilaantumiseen rinnastettavaa muuttumista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 18 päivänä kesäkuuta 2007